
**ОСНОВНА ШКОЛА
„ЈЕЛЕНА ЂЕТКОВИЋ“
БЕОГРАД**

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Београд, 2011.

САДРЖАЈ

1. Опште одредбе
2. Организација технолошког процеса на начин да ризик од избијања пожар буде отклоњен
3. Заштита од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара
4. План евакуације
5. Упуство за поступање у случају пожара
6. Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара
7. Прелазне и завршне одредбе
8. Прилози

На основу члана 28. Закона о заштити од пожара ("Службени гласник РС", бр. 111/2009.) Председник школског одбора основне школе „ЈЕЛЕНА ЋЕТКОВИЋ“ Београд, доноси:

ПРАВИЛА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

1. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Правила заштите од пожара обухватају:

Организацију технолошког процеса на начин да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен, а да у случају његовог избијања буде обезбеђена безбедна евакуација људи и имовине и спречено његово ширење.

Организацију заштите од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем људи оспособљених за обављање послова заштите од пожара.

Доношење Плана евакуације и упутства за поступање у случају пожара.

Начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара.

Члан 2

Пожар је процес неконтролисаног сагоревања којим се угрожавају животи и здравље људи, материјална добра и животна средина.

Члан 3

Заштита од пожара обухвата скуп мера и радњи за планирање, финансирање, организовање, спровођење и контролу мера и радњи заштите од пожара, одвијање технолошких процеса на начин да се спрече избијања и ширење пожара, откривање и гашење пожара, спасавање људи и имовине, заштиту животне средине.

Члан 4

Овим правилима уређује се и начин оспособљавања запослених за спровођење заштите од пожара, обавезе лица ангажованог за послове организовања и спровођења мера заштите од пожара и других запослених.

2. ОРГАНИЗАЦИЈА ТЕХНОЛОШКОГ ПРОЦЕСА НА НАЧИН ДА РИЗИК ОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА БУДЕ ОТКЛОЊЕН

Макролокација

Члан 5

Основна школа „ЈЕЛЕНА ЋЕТКОВИЋ“ (удаљем тексту Школа) налази се у Београду, у улици Врањска СО Звездара.

Гашење евентуалних пожара вршиће Ватрогасна бригада Београд из своје станице у Мије Ковачевића, од које је објект Школе удаљен око 2 км. За долазак на лице места, ватрогасној јединици је потребно од 3-5 минута.

Микролокација

Члан 6

Објекат Школе је слободностојећи са две фасадне стране окренут ка улицама Дојранска и Врањска, одакле је и улаз у двориште Школе.

Постојећим саобраћајницама омогућен је долазак ватрогасних возила, улаз у двориште Школе, њихово кретање, и прилаз свим фасадама објекта.

Приступне саобраћајнице поседују карактеристике које задовољавају све захтеве за кретање ватрогасних возила у близини објекта.

Намена и садржај објекта

Члан 7

Намена објекта је обезбеђивање основног образовања и васпитања које се стиче у школи остваривањем наставног плана и програма у трајању од осам година и остварује се у два образовна циклуса (4+4).

Објекат Школе је спратности По+Пр+З, а састоји се од:

- сутурена у коме су трпезарија и школска кухиња;
- приземља у коме се налазе сала за физичко са две свлачионице, справарницом, кабинетом за наставника физичког, два кабинета за наставу информатике, две просторије за целодневни боравак ученика, библиотека, два кабинета техничког, , свечана сала, улазни хол, два главна улаза/излаза и три помоћна излаза.
- првог спрата где су зборница, канцеларије директора, педагога и психолога, кафе кухиња;
- другог спрата спрата где су пет учионица, кабинет физике, канцеларије секретара и рачуноводства и просторија припремне наставе.
- трећег спрата где су пет учионица, кабинет биологије и хемије три просторије за припремну наставу и еко башта..

Највећа висина објекта на којој се налазе ученици и запослени је под трећег спрата, чија је висина, мерена од места на које је могућ приступ ватрогасним лествама, мања од 22 м што значи да објекат не спада у категорију високих објеката.

Максималан број људи који се у једном тренутку могу наћи у објекту је око 630, (ученика око 590 и око 40 запослених).

Технолошки процес и опрема за рад

Члан 8

У објекту Школе ученицима се пружа основно образовање а обухвата активности које се организују ради стицања квалитетних знања, умења, вештина и формирања вредности ставова из различитих области неопходних за живот и рад и стицања основа за даље образовање.

Опрема за рад која се користи у канцеларијама је типична за обављање послова администрације а састоји се од компјутерске и друге пратеће опреме (штампачи, скенери, калкулатори, апарати за фотокопирање), телефони, факсови, канцеларијски намештај (радни столови, столице, плакари за одлагање документације).

У учионицама и кабинетима у Школи се користи опрема за извођење наставе (табла, клупе, столице, клавир).

За одржавање и поправку школскг инвентара у радионици домара користи апарат за електролучно заваривање, бушилица, брусилца, ручни механизовани алат.

Објекат је као јединствена грађевинска целина, просторно одвојен од суседних објеката, што указује да нема могућност преношења пожара са суседних објеката и обрнуто.

Објекат није подељен на пожарне секторе већ су етаже, хоризонталне и вертикалне везе један пожарни сектор.

3. ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА У ЗАВИСНОСТИ ОД НАМЕНЕ ОБЈЕКТА СА ПОТРЕБНИМ БРОЈЕМ ЛИЦА ОСПОСОБЉЕНИХ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Грађевинска конструкција, грађевински материјали

Члан 9

Објекат је изграђен од чврстог грађевинског, претежно незапаљивог, материјала. Конструктивни систем објекта је комбинован од армирано-бетонске конструкције са испуном од гитер блокова или бетона а преградни зидови су од опеке. Темељи објекта су тракасти, а кровна конструкција је од бетона, са хидроизолацијом. Унутрашњи зидови и плафони су омалтерисани кречним малтером и обрађени полудисперзијом, подови су финално обрађени према намени просторија, у канцеларијама, учионицама и ходницима од ПВЦ масе, у фискултурној сали од паркета, тоалета од керамичких плочица. Вертикална комуникација у објекту се обавља преко двокраког армирано бетонског степеништа.

Објекат има два главна улаза-излаза из новог дела Школе, један из старог дела, један за излаз на терене из фискултурне сале и помоћни излаз из старе школе. Сви излази обезбеђени одговарајућим вратима која се отварају у правцу евакуације из објекта.

Машинске инсталације

Члан 10

Грејање објекта обезбеђено је радијаторима - централним системом грејања топлом водом из градске топлане.

Електроенергетске инсталације и громобрани

Члан 11

Напајање просторија електричном струјом врши се напојним каблом од трафо станице, до главног разводног ормана у приземљу Школе, из кога се напајају РО на етажама објекта из којих је изведена електрична инсталација за посматрани простор.

Разводни ормани су од метала а електричне инсталације су прилагођене специфичним условима корисника.

Заштита од електричне струје изведена је системом нуловања, заштитним проводником у прикључно напојном каблу.

Заштита од атмосферских пражњења изведена је на крову објекта поцинкованим тракама ФеЗн 25 x 3мм, одводним водовима од истог материјала повезана са прстенастим громобранским уземљењем (II ниво заштите).

Телефонска инсталација је изведена у зиду према шеми развода до сваког телефонског прикључка.

Инсталација противпаничне расвете и дојаве пожара

Члан 12

Инсталација противпаничне расвете изведена је светилкама са споственим батеријама, а уграђена је на свим хоринзонталним и вертикалним путевима комуникације у објекту и код улаза-излаза.

Систем за дојаву пожара није уграђен у објекту.

Опрема за гашење пожара

Члан 13

Унутрашња хидрантска мрежа за гашење пожара изведена је од челичних цеви Ø 65 мм, односно хидрантски прикључци 52 мм са одговарајућом опремом. Хидрантска мрежа се снабдева водом из градске мреже.

Мобилну опрему за гашење пожара чине ручни апарати за гашење пожара типа „С-6“, „С-9“ „ЦО₂-5кг“.

Могуће класе пожара

Члан 14

Према категоризацији пожара, сагласно стандарду СРПС ИЕЦ 3941/94, пожари који се могу очекивати у Школи спадају у пожаре класе:

- „А“ пожари чврстих материја укључујући и пожаре на електричним инсталацијама;
- „Б“ пожари течних материја (уља биљног и животињског порекла);

Специфично пожарно оптерећење је укупна топлота која се може ослободити из топлотне моћи укупне количине упаленог материјала у предметном објекту је **мало**.

Фактори ризика

Члан 15

Одговарајућим избором конструктивних елемената, при изградњи објекта, односно правилним дефинисањем степена отпорности на пожар његових конструктивних елемената спречава се рушење конструкције објекта у пожару у потребном времену, те се на тај начин стварају услови битни за спасавање запослених и одвијања акције гашења пожара.

Члан 16

Са аспекта пожарног ризика у објекту Школе разликујемо две целине (дела):

1. Канцеларије и учионице;
2. Кухињски блок;

У канцеларијама и учионицама као фактори ризика у смислу пожарне безбедности могу се дефинисати:

- Електричне инсталације.
- Додатна грејна тела, посуде за припрему течних напитака.
- Расветна тела.
- Ентеријерски материјал и подне облоге, декорација, намештај.
- Опушак.

Кухињски блок

Кухиња је са аспекта пожарне угрожености најризичнији део објекта.

Највећу опасност представља термо - блок ако се у њему непосредно термички обрађује храна, при чему се као гориви матрејал појављују

биљне и животињске масноће и уља које релативно лако могу да се упале и пренесу пожар по објекту. Најугроженији делови кухињског термоблока су простор где се непосредно кувају јела и пече месо јер се у њима ослобађа највећи део масних пара. Због мале разлике између температуре припреме хране на уљу (око 205^oЦ) и температуре на којој долази до спонтане упале масних пара (око 230^oЦ) овај простор представља највећи ризик у смислу пожарне безбедности.

Организационо функционисање заштите од пожара

Члан 17

Сви запослени обавезни су да се упознају са опасностима од пожара у свом радном простору и мерама које су прописане за спречавање настанка пожара.

Мере заштите од пожара се организовано спроводе у свим радним просторијама.

У организацији функционисања заштите од пожара одговорна лица су:

Члан 18

Директор Школе: у области организовања спровођења и унапређења заштите од пожара, поред послова које су му стављени у надлежност законом и прописима донетим на основу закона, врши и следеће послове:

- стара се о обезбеђењу средстава, утврђује потребна средства заштиту од пожара и на бази расположивих средстава, одобрава њихово коришћење;
- остварује увид у стање организације заштите од пожара и степена безбедности и предузима потребне мере у циљу унапређења заштите од пожара;
- разматра инспекцијске и друге налазе, извештаје и решења и предузима мере да се утврђени недостаци отклоне у датим роковима;
- утврђује материјалну и другу одговорност запослених због непридржавања прописаних и наложених мера заштите људи и имовине од пожара;
- врши и друге послове који доприносе унапређивању заштите од пожара.

Члан 19

Помоћник директора у вршењу послова заштите од пожара има права и обавезе:

- обавља послове из чл. 18 ових Правила у одсуству и по налогу директора Школе;
- утврђује и координира све послове у вези са заштитом од пожара јединствене примене мера заштите од пожара на свим пословима у објекту;
- предлаже поједине мере и решења у вези са организацијом заштите од пожара у Школи;
- обавезан је да контролише спровођење мера заштите од пожара;
- дужан је да контролише отклањање недостатака у вези са заштитом од пожара наложено решењем инспектора противпожарне заштите и референта заштите од пожара;
- даје налоге и упутства наставницима и осталим запосленим за примену мера заштите од пожара и контролише реализацију тих налога;
- одговоран је за правилну примену ових Правила и других прописа из области заштите од пожара;
- предлаже покретање дисциплинског поступка против запослених који се не придржавају заштите од пожара;
- врши и друге послове утврђене важећим прописима и овим Правилима.

Члан 20

Запослени непосредно учествују у спровођењу и унапређивању послова односно општих и посебних мера заштите људи и имовине у складу са важећим законом, другим прописима из

области заштите од пожара, овим Правилма и другим актима у вези са заштитом од пожара, а нарочито:

- да се оспособљавају (обучавају) за непосредно примењивање мера заштите од пожара, отклањања узрока и појава које могу довести до пожара као и последица насталих евентуалним пожаром;
- да у току рада стално прате и контролишу рад, функционисање и исправност уређаја, апарата, инсталација и других средстава рада у непосредној радној околини и да сваки квар или неисправност одмах пријаве непосредном руководиоцу;
- да поштују наложене, утврђене и истакнуте мере, упозорења, забране и дате налоге у вези са заштитом од пожара у радним и другим просторијама;
- да се старају да прилази, електроразводним ормарима, ватрогасним апаратима, хидрантима и другим средствима и опреми за гашење пожара буде слободан.

Лица оспособљена за обављање послова заштите од пожара

Члан 21

За послове организовања и спровођења мера заштите од пожара ангажовано је привредно друштво које испуњава прописане услове и има овлашћење Министарства за обављање ових послова.

Ангажовано лице за спровођење мера заштите од пожара има следеће дужности:

1. спроводи превентивне мере заштите од пожара утврђене Законом, другим прописима и овим Правилма;
3. контролише исправност противпожарних апарата и хидрантске опреме и предузима мере ради њиховог сервисирања поправке или замене;
4. непосредно контролише спровођење утврђених и наложених мера заштите од пожара и у случају констатовања одређених недостатака налаже предузимање мера за отклањање уочених неправилности или забрану рада;
5. припрема програм и спроводи основну обуку запослених и практично проверава њихово знање из области заштите од пожара;
6. извештава директора о свим појавама, променама и проблемима из области заштите од пожара и предлаже предузимање конкретних мера;
7. прати прописе из области заштите од пожара, техничка достигнућа из те области и у складу са тим предлаже и предузима потребне мере ради унапређења заштите од пожара;
8. при адаптацији, реконструкцији и поправкама у објекту предлаже и контролише спровођење мера и норматива заштите од пожара;
9. води прописане евиденције.

Опште мере заштите од пожара

Члан 22

У циљу отклањања узрока пожара, спречавања избијања, ширења и гашења пожара, спасавања људи и имовине угрожених пожаром у простору школског објекта предузети следеће безбедносне мере:

1. Уређаји, опрема и средства намењена за гашење пожара постављају се видна и приступачна места и могу се користити само за потребе локализовања и гашења пожара. Места на којима се налазе ватрогасне справе морају бити видно означена. Уређаји, опрема и средства за гашење пожара одржавају се у исправном стању и о томе води евиденција.
2. Систем за вентилацију, (ако се у кухињи припрема храна, термички обрађују намирнице) којим се паре масноћа из кухиње одводе ван објекта, редовно прегледати и наталожене масноће уклањати најмање свака три месеца (може бити и чешће у зависности од динамике рада кухиње);

3. Регулационе и заштитне термостате на кухињским уређајима редовно одржавати, забранити употребу уређаја ако је термостат неисправан;
4. Преносне уређаје за припрему хране, који нису спојени са вентилацијским одводом користити само ако имају мали извор топлоте који се лако може угасити;
5. Забрањено је уношење и коришћење лако запаљивих и експлозивних материја;
6. Забрањена је употреба термичких уређаја (решоа, грејалица, ТА пећи др.) без писменог одобрења лица задуженог за обављање послова заштите од пожара или одговорног руководиоца;
7. Забрањено је привремено складиштење – остављање материјала и амбалаже у ходницима, степеништу и поред врата (улаз-излаз);
8. Електрични уређаји који се користе при раду морају бити под контролом запосленог од момента укључења до момента искључења;
9. Гориви материјали (папирни, амбалажа) морају да буду удаљени од прекидача и расветних тела најмање 50 цм;
10. Испред разводних електро-ормана забрањено је постављање опреме или документације који онемогућавају нормалан приступ у случају потребе;
11. Приликом извођења радова заваривања, резања или лемљења морају се применити одговарајуће правне норме које регулишу ову проблематику;
12. Електричне, топлотне, громобранске, водоводне, канализационе и друге инсталације и уређаје у објету неопходно је одржавати у исправном стању и редовно контролисати њихову исправност.
13. Забрањено је пушење у свим просторијама и дворишту Школе.
14. На путевима, пролазима који су предвиђени за пролаз ватрогасних возила или евакуацију људи и имовине угрожених пожаром није дозвољено постављати запреке.
15. При пројектовању и извођења радова на адаптацији и реконструкцији школског простора, уградњи уређаја и опреме, експлоатацији и одржавању простора, примењују се Законом прописани технички нормативи и стандарди за заштиту од пожара.

Посебне мере заштите од пожара

Члан 23

Знакови упозорења на које треба обратити пажњу:

- треперење или смањење светла;
  - мирис пластике која се топи;
  - промена боје изолације на електричним прикључницима и кабловима;
  - понављање прегоривања осигурача;
- излазни путеви из Школског објекта морају се одржавати слободним и незакрченим да би у сваком моменту били слободани за пролаз запослених и људи који се затекну у објекту;
  - одговарајућим знацима упозорења, забране и обавештења подсетити ученике, запослене и странке на потребу поштовања мера заштите од пожара;
  - запослени у кухињи су дужни да на крају радног времена прањем одстране наслаге са плоча шпорета, таложника масноћа, филтера у хаубама за прикупљање масноћа; очисте сливнике од масти и посуде за сакупљање масти изнесу и испразне их у одређену посуду;
  - након завршетка радног времена у канцеларијама, кабинетима, учионицама и помоћним просторијама (које се користе у дневном раду) обавезно је да се:
    - ❖ искључи осветљење и електро-уређаји који су коришћени у радном времену;

- ❖ отпад из канти за отпатке однесе у контејнер;

Опрема и средства за гашење пожара

Члан 24

У сврху гашења пожара у школском објекту је на располагању унутрашња хидрантска мрежа и преносни ватрогасни апарати за почетно гашење пожара (С-6, С-9, ЦО₂-5кг).

Ватрогасни апарати:

- морају бити постављени на прикладним и незакрченим местима и на дохват руке;
- повремено вршити њихов преглед али не мање од 2 пута годишње а мање недостатке одмах отклањати;
- сваки апарат мора имати контролну картицу са подацима о пуњењу и контроли са датумом и потписом.

Хидрантска мрежа

У сврху што бољег коришћења хидраната потребно је придржавати се следећих правила:

- сви хидранти морају бити обележени ознаком "X";
- сваки зидни хидрант мора да садржи котур ватрогасних црева промера 52 мм са патент млазницом;
- пролаз до хидранта мора бити стално слободан и незакрчен;
- сваки примећени квар на хидрантској мрежи одмах уклонити;

Уређаји за гашење пожара морају се одржавати у исправном стању, у складу са техничким прописима и упутствима произвођача (најмање једном у 6 месеци.), тако да се обезбеди њихово стално и несметано функционисање.

Уређаји за гашење пожара након употребе је потребно сервисирати и довести у функционално стање.

Употреба средстава за гашење пожара

Члан 25

Апарати за гашење прахом

Намењени су за гашење пожара класе „Б“ (течне материје: лож уље, масти, бензин, боје, лакови) класе „Ц“ (гасовите материје: метан, пропан, бутан, плин, ацетилен), пожара на електричним инсталацијама и уређајима до напона од 1000 В.

Активирање и руковање апаратом С-6 и С-9

Скинути апарат са носача и донети до места пожара;

- Извући осигурач;
- Притисни ручицу до краја и нагло је отпусти;
- Сачекај 5 секунди;
- Уперити млазницу према пожару и притисни ручицу;

Млаз праха из апарата се несме директно усмерити у пламен, већ у запремину пламена треба унети само облак праха. Гашење прахом не даје охлађујући ефекат, па након пада гасиве концентрације може доћи до поновне упале, те је неопходно остати (пратити) на месту пожара све док се не увери да је пожар у потпуности угашен.

ЦО₂ апарати

Члан 26

Првенствено су намењени за гашење почетних пожара електричних инсталација и уређаја ниског и високог напона. Употребљавају се и за гашење почетних пожара течних материја (уља, масти, алкохола, бензина) и гасовитих материја (плина, метана, ацетилена).

Активирање и руковање апаратом ЦО₂– 5кг

- Донети апарат до места пожара;
- Уперити млазницу према пожару;
- Одврнути точкић вентила до краја, супротно кретању казаљки на сату;
- Покретањем млазнице покривати млазом гаса ЦО₂ место пожара.

Хидранти

Члан 27

Пожари класе „А“ - чврстих материја могу се гасити употребом хидрантске мреже после искључења електричне енергије.

Активирање и руковање зидним хидрантом

- Извади црево и разви у правцу пожара;
- Прихвати млазницу;
- Отвори вентил у лево до краја.

4. ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ

Члан 28

Планом евакуације и спашавања утврђују се организација, поступци и мере за осигурање брзе евакуације из објекта.

План има задатак да у случају пожара, експлозије, хаварије, потреса или другог догађаја предвиди организацију евакуације и спашавања ученика, запослених и других особа који се могу затећи у објекту.

Технички услови за извођење евакуације односе се на уређење и одржавање путева евакуације унутар објекта:

Планирани евакуацијски путеви и излази морају се током коришћења објекта непрекидно одржавати у складу са захтевима сигурности (проточности).

Члан 29

Евакуација подразумева унапред програмирани и организовани начин напуштања угрожених простора и просторија, пре него што наступи опасност по живот и здравље ученика и запослених.

Запослени и ученици, у најкраћем времену, започињу евакуацију спонтано, из угрожених или потенцијално угрожених делова објекта крећући се искључиво уобичајеним комуникацијама унутар објекта ка безбедном месту где се не очекују штетни ефекти због којих се врши евакуација;

Члан 30

Спашавање подразумева спровођење радњи којим се лицима затеченим у угроженим просторијама или просторима пружа помоћ у напуштњу угроженог простора.

Спашавање се изводи и у ситуацијама када су деловањем пожара блокирани путеви или излази за напуштање угрожених простора, а у најкраћем времену са снагама и средствима који одговарају насталој ситуацији.

Процес евакуације и поступци спашавања спроводе се пре, у току или након догађаја који угрожавају животе или здравље људи, односно штете материјалним добрима.

Одговорност и овлашћења за спровођење евакуације

Члан 31

За примену процедуре евакуације одговоран је директор Школе, а његовом одсуству помоћник директора Школе и дежурни наставник, односно лице које они задуже за спровођење евакуације.

Члан 32

Евакуација из објекта Школе вршиће се по налогу који се преноси говорним порукама. Лицима које треба евакуисати, налог за евакуацију преноси лице задужено за спровођење евакуације по одобрењу директора Школе.

Евакуација се наређује у случају када у објекту Школе настане пожар или нека друга ванредна ситуација која захтева да сва или део лица која се налазе у објекту Школе морају бити безбедно евакуисана из угрожене зоне.

Обавезе одговорних лица кад настане потреба за евакуацијом из објекта

Члан 33

Када настане потреба за евакуацијом из неке од просторија или објекта Школе потребно је одмах:

- Утврдити тачну локацију дела објекта из којег је потребна евакуација ученика, запослених или лица која ту бораве;
- Свима у школском простору, које је потребно евакуисати, дати кратко упуство о смеру евакуације са нагласком да се прво евакуишу ученици и лица која су најудаљенија од места изласка на безбедни простор;
- По потреби организовати да се свима који се евакуишу обезбеде влажне крпе или опрема за заштиту органа за дисање;
- Гласно и одсечно нагласити потребу евакуације из тог дела простора за све који су се ту затекли и усмерити их према најближем излазу за евакуацију уз напомену да се крећу ходом и да никако не трче;
- Обезбедити преносну батеријску лампу за случај отказа паничног осветљења;
- Када и последње лице напусти простор из кога се врши евакуација детаљно проверити просторије да неко није заостао;
- На месту заједничког окупљања извршити проверу да ли су сва лица из пословног простора евакуисана.

Поступак осталих лица кад настане потреба за евакуацијом из објекта

Члан 34

У случајевима потребе евакуације из школских просторија или дела објекта где се тренутно налазе сва лица су у обавези да се придржавају следећег:

- По установљавању тачног места одакле је потребно извршити евакуацију, одмах омогућити несметан пролаз присутним лицима кроз излазе за евакуацију према зборном месту евакуације, као у прилозима;
- Омогућити проходност кроз све улазе-излазе из школског простора отварањем врата;
- Гласним, одсечним упозорењем обавестити угрожене на обавезу евакуације;
- Без поговора извршавати команде лица одговорног за спровођење евакуације;
- Организовати прихват евакуисаних на зборним местима.

Путеви евакуације - правци напуштања објекта

Члан 35

У случају потребе за евакуацијом из просторија Школе, правац напуштања просторија у објекту је преко вертикалног (степениште) и хоризонталних евакуационих праваца (ходника) који воде на излазе обележене натписом „ИЗПАЗ“. Ширина излаза је 1,60м.

У случају потребе за евакуацијом из просторија, правац напуштања просторија је кроз најближи излаз који се отвара у правцу евакуације и води директно на отворени простор.

Евакуациони правци (путеви изласка из објекта) обележени су и осветљен сигналним светлом, „паник расвета“ која указује на исправан правац кретања у случају потребе за евакуацијом. На излазним вратима уграђена је специфична опрема која омогућава њихово једноставно отварање.

У случају потребе за евакуацијом из објекта предвиђено је опште алармирање, које се спроводи ручним јављачима пожара или гласом.

Врема потребно за евакуацију процењује се на око 3 минута.

Табле и натписи обавештења

Члан 36

Изнад излаза из објекта на отворени простор постављена је табла са натписом „ИЗЛАЗ“ а хоризонтални и вертикални правци евакуације означени су стрелицама које показују исправан смер евакуације у случају пожара.

Мере за безбедну евакуацију у случају избијања пожара

Члан 37

У случају настанка пожара већих размера у школском објекту потребно је организовати и извршити евакуацију ученика и запослених који се затекну у угроженом простору;

- Почетни и крајњи циљ код стварања услова за евакуацију је принцип напуштања објекта (места где се особе које се евакуишу нашле у моменту када се сазна за догађај) за што краће време;
- За излаз користити најкраћи евакуациони правац обележен таблом са ознакама смера евакуације;
- Излази из објекта задовољавају потребе ученика, запослених и странака које се затекну у простору уз организацију евакуације;
- Организатори евакуације прво упућују на излаз из објекта ученике;
- Зборно место евакуисаних је на спортском терену у школском дворишту, на удаљености 10 метара од објекта;
- При евакуацији водити рачуна да сви угрожени напусте простор Школе;
- Ако се просторија не може напустити због пламена и дима на путу за евакуацију присуство у датим просторима треба на погодан начин означити (истицањем ознака на прозорима и слично).

5. УПУСТВО ЗА ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА

Члан 38

Сваки запослени или странка који примети непосредну опасност од избијања пожара или примети пожар дужан је да уклони опасност, односно да угаси пожар ако то може учинити без опасности за себе или другог. Уколико не може сам да угаси пожар, дужан је да о томе без одлагања обавести дежурног у Школи или најближу ватрогасну јединицу на број телефона 93, (мобилним телефоном 01193), односно полицијску станицу на број телефона 92 водећи рачуна да буде кратак и јасан.

Дежурног ватрогасне јединице односно МУП-а обавештава о следећем:

- Где гори (назив објекта, адреса)
- Шта гори (уређеји, документација, унутрашњи ентеријер)
- Ко позива (име и презиме).

Одговорно лице за заштиту од пожара, чим сазна за пожар утврђује које се мере морају предузети у погледу употребе средстава и опреме за гашење пожара, организације гашења, евакуације и спашавања, тражење помоћи у случају повређених особа и слично, те преузима вођење акције гашења до доласка ватрогасне јединице;

По пристизању ватрогасне јединице пружити обавештења ватрогасцима о месту пожара и материјалима који се тамо налазе и могу бити опасни у пожару;

Одржавати ред и онемогућава улазак у школски простор непознатим лицима.

Сви запослени који се затекну у непосредној близини пожара, дужни су на позив одговорног лица приступе гашењу пожара. Особе захваћене и повређене пожаром, одмах треба збринуте и одвести у болницу.

Приликом акције гашења на месту пожара сме се налазити само потребан број запослених, а остали присутни су дужни мирно и без панике напусте угрожени простор кроз означене пролазе и излазе, на начин да не изазову повреде или панику (сагласно плану евакуације).

Пре напуштања просторије и почетка гашења пожара, запослени на свом радном месту мора:

- Искључити електричну струју;
- Спречити настанак панике приликом изласка из радног простора;

- Ако су пожаром захваћени електрични уређаји потребно их је одмах искључити, што сме само за то одређена особа;
- Електрични уређаји се гасе само након искључења из напона;
- Гашење пожара у близини електричних уређаја који су даље остали под напоном треба предузети уз посебне мере безбедности. Забрањено је ручно гашење електричних уређаја под високим напоном, било којим средством и на било који начин;
- Ради смањења штете, мора се водити брига да се избегне непотребно поливање воде по предметима и уређајима, те да се уклоне материјали и предмети који би могли бити оштећени од ширења пожара;
- Након сваког гашења пожара, у сарадњи са професионалном ватрогасном јединицом, одређује се Противпожарна стража која ће на месту пожара дежурати пар сати након пожара како би се спречило поновно избијање пожара;
- Искоришћену опрему и уређаје за гашење пожара потребно је одмах довести у исправно стање и вратити на одређена места.

Поступак код откривања пожара

Члан 39

Када се примети пожар у почетној фази поступати на следећи начин:

- Ручним јављачем пожара или гласом алармирати ученике и запослене у угроженом простору;
- Ватру гасити расположивом опремом тако да се увек налазите између пламена и излаза (леђима окренути излазу да пламен не би пресекао пут);
- Искључити систем климатизације, вентилације, електричне енергије за општу потрошњу изузев расвете и нужних потрошача;
- Ако се пожар не може брзо на безбедан начин угасити искључити струју на прекидачу спратне табле и приступити евакуацији из угроженог дела простора;
- Пре отварања врата треба их додирнути и проверити да ли су топла;
- Ако су топла не треба их отворити, ако нису отворити их пажљиво и уколико на путу за евакуацију нема пламена и дима треба кренути ка излазу;
- За собом затворити врата просторије;
- Врата не закључавати јер се може јавити потреба да се морате вратити у просторију ако вам је осечен пут за евакуацију;
- Приликом евакуације не треба трчати, већ погнуто, због дима, кренути у напуштање објекта;
- За евакуацију користити обележени евакуациони правац и кретати се у смеру који показују табле са ознакама смера евакуације;
- Никако се не враћати у просторије уколико сте нешто заборавили;
- Уколико одело буде захваћено пламеном треба стати, главу погнути ниже од тела а затим се котрљати ради гашења пламена;
- Када се изађе из објекта, треба се удаљити од њега најмање 10м и у објекат се не враћати док руководилац гашења то не допусти;
- Ако се просторија не може напустити због пламена и дима на путу за евакуацију телефоном или на други начин обавестити ватрогасце о месту где се налазите;
- Немојте одмах отворити или разбијати прозор јер може доћи до повлачења дима у просторију;
- Уколико дим улази у просторију због дисања савити се што ниже поду;
- Када дим почне озбиљније да улази у просторију и онемогући дисање направити отвор у доњој зони прозора (не разбијати га комплетног). Кроз овај отвор треба дисати ваздух од споља.

Организација евакуације ученика из објекта

Члан 40

У случају настанка пожара већих размера у Школи или неком њеном делу и ако се процени да је то неопходно, приступа се организованој евакуацији ученика и запослених који су се затекли у угроженом простору, као и спашавању имовине.

Организација и евакуација ученика који се затекну у простору угроженом пожаром изводила би се под руководством директора Школе, помоћника директора и дежурног наставника. За евакуацију се спратова користити централно степениште, а за излаз из објекта коридоре и излазе за евакуацију који су означени паник расветом и таблама са натписом **ИЗЛАЗ**.

Ширина централног степеништа и излазних путева из објекта задовољава потребе ученика и запослених који се затекну у Школи.

Време потребно за евакуацију ученика је око 3 минута.

У току евакуације ученика из објекта дежурни наставник има обвезу да:

- обавести ученике и запослене о насталим опасностима,
- усмери ученике на правац евакуације,
- помогне деци у току евакуације;
- спречи настанак панике и стварања нереда;
- изврши проверу дали су сви ученици напустили просторије и провери стање у просторијама и сам се евакуише истим правцима.

Домар учествује у организованој евакуацији тако што:

- искључује електричну енергију у угроженом простору или целом објекту;
- проверава дали је искључена вентилација;
- проверава светилке нужне расвете.

Поступак евакуације имовине и обавезе запослених пре напуштања радног места

Члан 41

Запослени у Школи су у оквиру своје надлежности обавезни да на безбедно место изнесу:

- запослени у секретаријату Школе – сваважна финансијска документа, техничку документацију, рачунаре са базом података и осталу документацију везану за статус ученика Школе која се код њих налази;
- наставно особље – сву документацију везану за статус ученика Школе која се налази у зборници;
- техничко особље – све посуде са запаљивим материјалом које су мобилне.

Организација евакуације запослених

Члан 42

Запослени се евакуишу после изведене евакуације ученика из објекта (учионица, кабинета, фискултурне сале).

Директор Школе, и дежурни наставник руководе евакуацијом запослених и напуштају просторије Школе последњи, после извршеног прегледа стања просторија након евакуације.

Када запослени добију наређење да се евакуишу, да напусте радне просторије, обавезни су да:

- пре напуштања просторија искључе уређаје и затворе прозоре;
- прегледају радни простор, узму личне ствари, угасе светло ако гори;
- изађу из просторија, затворе врата и убрзаним кораком, одређеним правцима напусте зграду Школе, без галаме и панике, кроз обележене излазе.

По изласку из зграде запослени се окупљају на зборном месту и чекају даља наређења директора Школе.

6. НАЧИН ОСПОСОБЉАВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 43

Основна обука из области заштите од пожара организује се за све запослене, најкасније у року од једне године од дана ступања на рад, а на основу Програма основне обуке из области заштите од пожара.

Програм основне обуке из области заштите од пожара доноси Управни одбор, за који се прибавља сагласност Министарства унутрашњих послова.

Основну обуку из области заштите од пожара врши овлашћено правно лице уз услов да испуњава Законом о заштити од пожара прописане услове.

У току основне обуке запослене упознати са опасностима од пожара на радном месту, мерама, употребом средстава и опреме за гашење пожара, поступком у случају пожара, као и са одговорношћу због непридржавања прописаних или наложених мера заштите од пожара.

Провера знања запослених врши се једном у три године, о чему се води евиденција.

7. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 44

Заштита од пожара је континуирани процес који се мора обављати непрекидно у току рада применом нових и одржавањем постојећих мера заштите од пожара којима се омогућава да примењене мере на време индетификују опасности и елиминишу ризик од пожара у простору о коме се старамо.

Сваки запослени приликом ступања на рад мора бити упознат са овим Правилима и обавештен да је у року од једне године од дана ступања на рад дужан да присуствује обуци и провери знања по Програму основне обуке.

Измене и допуне ових Правила врше се код битних промена у посматраном простору који са собом носе измене ризика од пожара као што су:

- битне промене броја лица која бораве у посматраном простору у односу на евакуационе правце и могућност обезбеђивања евакуације свих лица из посматраног простора.
- надградња објеката, у смислу дали постојеће инсталације могу у посматраном простору задовољити услове новонастале ситуације (посебно електричне инсталације).

Повреде одредаба ових Правила сматрају се повредом радне обавезе сагласно актима Школе.

Измене и допуне ових правила врше се на начин његовог доношења.

Правила ступају на снагу наредног дана од дана објављивања на огласној табли.

У Београду

Председник школског одбора

_____ 2011.год

_____

Прилог 1

**ЛИСТА ОСНОВНИХ ПОДАТАКА У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА
(Fire safeti checklist)**

ТЕЛЕФОН ВАТРОГАСНЕ БРИГАДЕ ..... 93 моб. 01193

НАЗИВ ОБЈЕКТА ЈЕ ..... О.Ш. „ЈЕЛЕНА ЋЕТКОВИЋ“

АДРЕСА ОБЈЕКТА..... ВРАЊСКА 26

ТЕЛЕФОН.....

ОБАВЕШТЕЊА КОЈА ТРЕБА ПРУЖИТИ КОД ПОЗИВА В. Ј.

- **НАЗИВ И АДРЕСА ОБЈЕКТА ГДЕ ЈЕ ИЗБИО ПОЖАР**
- **ИМЕ ЛИЦА КОЈЕ ЈАВЉА, ФУНКЦИЈА, ТЕЛЕФОН**
- **ОБИМ ПОЖАРА И ЖАРИШТЕ**
- **ДА ЛИ У ОБЈЕКТУ ИМА ЉУДИ**

ТЕЛЕФОНИ РУКОВОДНИХ ЗАПОСЛЕНИХ

ДИРЕКТОР

_____

_____

_____

_____

_____

Прилог 2

УПУСТВО ЗА ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

- Законска је обавеза сваког грађанина да када примети пожар приступи његовом гашењу ако тиме не угрожава сопствени живот;
- Истовремено на адекватан начин упозорити ученике, запослене и остале у школи о пожару (ручним јављачем пожара или гласом);
- Пожар гасити, ако је могуће једновремено са више преносних апарата за гашење пожара;
- Приликом гашења излазна врата просторије морају бити увек иза леђа, како би се спречило да пламен одсече одступницу из просторије, ако се не може угасити;
- Ако се пожар не може угасити треба кренути у евакуацију;
- Пре отварања врата треба их додирнути и проверити да ли су топла;
- Ако су топла не треба их отварати, ако нису отворити их пажљиво и уколико на путу за евакуацију нема пламена и дима треба кренути ка најближем излазу;
- За собом затворити врата просторије;
- Врата не закључавати јер се може јавити потреба да се морате вратити у просторију ако вам је осечен пут за евакуацију;
- Приликом евакуације не треба трчати, већ погнуто, због дима, кренути у напуштање објекта;
- За евакуацију користити унутрашње централно степениште и кретати се у смеру који показују табле са ознакама смера евакуације (зелене стрелице);
- Никако се не враћати у просторију уколико сте нешто заборавили;
- Уколико одело буде захваћено пламеном треба стати, главу погнути ниже од тела а затим се котрљати ради гашења пламена;
- Када се изађе из објекта, треба се удаљити од њега најмање 10м и у објект се не враћати док руководилац гашења то не допусти;
- Ако се просторија не може напустити због пламена и дима на путу за евакуацију телефоном обавестити запослене или ватрогасце о месту где се налазите;
- Немојте одмах отварати или разбијати прозор јер може доћи до повлачења дима у просторију;
- Уколико дим улази у просторију због дисања савити се што ниже поду;
- Када дим почне озбиљније да улази у просторију и онемогући дисање направити отвор у доњој зони прозора (не разбијати га комплетног). Кроз овај отвор треба дисати ваздух од споља.

